

да си бже на мира, оставалъ да ся расплащать наслѣдници-ти му.

Най-много была заплетена хазна-та; защото разноска-ты были много по-вече отъ доходы-ты; нѣмало точны смѣтки за работы-ты; дору и сами-ти министри не знаили колко добыва правителство-то и колко харчи. Даване-то ся разхвърляло много криво. Духовни-ти и боляры-ти имали правдины, та токо-речи не давали даване и были слободни: всичко было растоварено възъ срѣдны-ты хора и селене-ты. Селене-ти были съсыпани до толкова, щото въ нѣкои мѣста ѣли овесенъ хлѣбъ и корение. Граждане-ти, които боравили търговия, были налегнати съ много стѣснены законы; наприкладъ, фабриканти-ти не можели да вадять стокъ безъ мѣръ отъ опредѣленъ дължинъ и дебелинъ; иначе зимали стокъ-тъ и ѣ изгорявали. Боляре-ти и голѣмци-ти ся обхождали високомерно съ търговци-ты, и ся голѣмили, че съ отъ голѣмъ родъ. Съ това тии направили да ги намразять търговци-ти (или „буржуазии-ти“). А отъ търговци-ты, които имали голѣмо богатство, излизали много учени людие, законовѣдци, писатели, живописци и др.

Отъ французскы-ты писатели въ XVIII вѣкъ най-прочюти были: Волтеръ и Руссо. Тѣхны-ты списания отворили очи-ты на народа, и приготвили умове-ты за бунъ (революция).

Въ Португалия първи-ти царие отъ Браганцкый родъ оставяли да управять царщинъ-тъ духовенство-то и най-много юзуити-ти. Напредне-то цвѣтѣще мореплавание португалско испаднѣло до толкова, щото хайдутти-ти (корсарити) немилостиво обирали брѣгове-ты имъ; и войскъ токо-речи нѣмало. Нъ въ вторж-тъ половинъ на XVIII вѣкъ, кога царувалъ *Иосифъ Еммануилъ* (1750—1777 год.), Португалия за малко врѣмя ся поправила, съ прѣобразованя-та на Помбала.

Помбаль былъ отъ срѣденъ боярскы родъ, и отъ дѣтинство ся училъ въ Коимбрскый университетъ; нъ учители-ти, които были юзуити, никакъ му ся не понѣравили. Той съ голѣмо-то си искусство направилъ да